

Kuvia hikipaja-elämästä

(Suomenos)

Joe Kosinsky nojautui tuttavaansa Morris Peretz'in päin ja kuiskasi hänelle:

"Mikä sinua vaivaa? Näyttää niin kuin koko sinun perheesi olisi kuollut?"

"Minun äitini on kipeä," vastasi Morris.

Oli ensimmäinen leikkaajien kokouspäivä. Jos olisi ollut edullista, olisi revitty alas koko laitos. Pahanliksyys oli määrääjänä kokouksessa. Morrisen oli vaikea pidättää itseään puhumasta.

Satoja kertoja kokouksen kestäessä tuli hänen mieleensä kysymys: "Kuinkahan äitini voi?"

Tämä joukko näytti hänestä olevan niin kaukana. Hänelle kuvastui hänen äitinsä kävelevänä edes ja takaisin, niinkuin konemainen leikkikaluna. Hän näki äitinsä tulevan hulluksi kärsimyksistä, kietovan käsivartensa ruumiinsa ympäri ikään kuin hyvitelläkseen sitä tuskaa, joka kulutti hänen elämäänsä.

Joukko nousee ja menee.

Haavekuva hänen äitinsä näkemisestä jäähdytti hänet hetkeksi. — Haalin täytyi tulla tyhjäksi kello kuuteen, sillä kuuden aikana vietettiin siellä häntä. Häntä vietettiin, oli aika hyvä tai huono, lakkoa tahi ei.

Morris kohtasi häikäskueen. He kantoivat valkoista laatikkoa, täynnä ruusuja, pukuhuoneeseen. "Lapsen ruumisarkku", välähti hänen mielikuvituksessaan ja häntä pyöristytti. Hänen aivonsa olivat kyvyttömät toimimaan tänään.

Hän näki uudelleen varjokuvan äidistään ympäröitynä tuskalla ja hänen ruumiinsa vapisi sinne tänne.

Morrista vaivasi kauhea ahdistus. Hänen voimakas vartalonsa luisui nopeasti sivu leikkivien lapsiparviin ja naisten, jotka tekivät viimeisiä ostoksiaan työntökkäryiltä, joista myytiin käytettyä tavaraa.

Hän laskeusi alas rappusia ja avasi oven varovasti. Sisällä tuntui hyvin hiljaiselle, vihdoin kuuli hän äitinsä äänen. Huoneet olivat erotetut pitkällä pimeällä käytävällä, jossa Morris hiiviskeli. Hän tapasi vanhimman siskonsa Reban peilossa oven ulkopuolella. "Kuinka äiti voi?" kysyi hän.

"Äiti on kovin huolissaan lakon takia. Jos saisit hänen ajatuksensa pois lakosta, mahdollisesti voisit saada hänet sitten nukkumaan. Hänellä on usein kovia tuskia, mutta vaikka hänen tuskansa olisivat kuinka ankarat, hän ei voi unohtaa lakkoa. Hän pelkää, että meille uusiutu entinen kurja aika."

"Mrs. Strynky ja Mrs. Edelson olivat sisällä ja rasittivat häntä kertomalla, kuinka työnantajat koettavat painaa ja murskata meidät. Koko ajan näytti kuin äiti olisi nukkunut, mutta kun hän kuuli puhutavan entisestä kurjuudesta, sanoi hän: "Ei milloinkaan! Ei milloinkaan!" Hän tuli uudestaan kovin levottomaksi, hetkeksi rauhoittui ja taas alkoi. Kun minä saisin hänen vain pysymään vuoteessa."

Sitten he astuivat huoneeseen, joka oli Morrisin koti. Siellä oli neulomakone ja parsimakori, joka oli iso ja täynnä vaatteita. Ja lapset kiuhottelivat äitejensä, kun äidit viitsivät paikata niin huonoja vaatteita.

Morrisen äiti istui omassa tuolissaan, joka oli keskellä lattiaa. Hän näytti niin kuolleelle, ikäänkuin kylmä tuuli olisi puhaltanut hänen ylitseensä ja erottanut hänet elävitten joukosta. Morrisen kaksi pienempää veljeä ja vieraisilla olevat naapurit istuivat tuoleilla ja sohvilla ja katselivat sairasta vaimoa. Morris meni hänen luokseen.

"Kuinka sinä voit äiti, etkö voi jo paremmin?" hän kysyi, silittäen hänen käsiään. "Voisinko tehdä sinulle jotakin?"

Äiti kokosi voimiaan ja sanoi: "Hae minulle se vaaleansininen kastinpannu, se viiden litran vetoinen. Sinä et ole sitä vielä nähnyt. Viimeksi kun olin kaupungilla niin ostin sen."

Morris meni kuuliaisena kyökkiin. Siellä oli useita vaaleansinisiä astioita, jotka sopivat hyvin yhteen. Hänen äitinsä oli ostanut näitä korukaluja mieheltä, joka kauppasi käytettyä tavaraa. Morris löysi pannun ja toi sen äidilleen. Äiti loi siihen synkän katseen.

"Vuosia olen minä halunnut saada sinisen emaljipadan — siitä saakka kun tulin tänne. — Kun ensi kerran toin kantamuksen housuja valmistettavaksi — isä oli silloin kipeä. Älä huolehdi, sanoin hänelle, minä rupean työhön. Kuinka voimakas olinkaan silloin, nuori ja reipas tyttö. Pysähdyin erään puodin ikkunan eteen, jossa oli näytteillä vaalean sinistä emalji tavaraa. Ajattelin, ostan yhden noista. Tiedätkö kuinka kauan minun on pitänyt varttoa, ennenkuin olen voinut sen ostaa — kaksikymmentä vuotta!"

Oi, kuinka keveä oli kantamukseksi silloin ensimmäisenä päivänä, mutta — oh, jumalani! Se tuli aina vain raskaammaksi. Se oli niinkuin elämä, joka nuorena on herttaista, mutta vanhana muuttuu katkeraksi. — Hän huojui eteen ja taaksepäin ja hänen ruumiinsa oli kovissa tuskissa.

"Älä puhu, äiti, lepää," pyyteli Morris ja silitti hänen otsaansa.

"Lepää, lepää!" Hänen äänessään oli yksitoikkoinen sävy. "Kuinka kauan siltä on kun olen levännyt? Minä en ole tietänyt mitään levosta! Olen saanut raataa ja tehdä työtä, eikä koskaan levätä. Minä ja isä emme ole saaneet levätä syntymisen eikä kuolemankaan hetkellä."

Se päivä, kun sinä synnyit, Morris, oh mikä kauhea päivä — — — Tuntui kuin tie verstaan ja kodin välillä ei olisi koskaan päättynyt. Minä horjuin sen kuorman alla, jota kannoin. Horjuin kuin olin ollut juovuksissa. Istuin kantamukseni kanssa Astor-kirjaston rappusille. Ihmisia kulki kantamuksien kanssa ja he katsoivat minua. Minä en hävennyt, enkä välittänyt mitään. Italialaiset naiset kulkivat myöskin ohi kantaumuksiensa kanssa yksitoinensa jälkeen. Oh, miten voimakkaan näköisiä he olivat! Jokaisella oli kantamus päinsä päällä. He menivät kotiansa, tehdäkseen siellä työtä puoleen yöhön.

Ajattelin mitä minä teen. Minulla oli kauheat poltteet. — Joudunko synnyttämään lapseni katuojan niinkuin koiria. Koetin nousta jalolleni. Neljä eri kertaa yritin. Vihdoin pääsin. Koetin nostaa kantamustani. Tuntui ihan kuin sinä olisi ollut kiiviä. Minä en voinut liikkua.

Eräs italialainen valmo kiinnitti huomionsa minuun. Hän sanoi minulle jotain, mitä en ymmärtänyt. Minä vastasin ja hän ei ymmärtänyt sanojani. Mutta siltikin me ymmärsimme toisiamme, sillä oltimme molemmat naisia ja kannoimme molemmat raskasta taakkaa, tehdäksemme työtä puoleen yöhön lastemme kanssa, siten ansaiten niukan leipämme. Mihin olisin joutunut ilman häntä. Hän kutsui tuttavlaan ja he autoivat minua kotia ja kantoivat kantamukseni, sillä tavalla pääsin kotiin. Ja sitten sinä Morris synnyit.

"Jokainen lapsi, mitä rasituksia se on tuottanut. — Sinä muistat, Reba, sinusta on ollut iso apua minulle. Olet auttanut minua pienempien hoivossa ja sairauden aikana minulle vesikupin ojentanut."

Kuinka kovasti isämme teki työtä sinä aikana. Talviaamuisin nousi ennen päivänvaloa, itse valmisti it-

seleen kupin teetä. Hän ryki ja aina vain ryki. En voinut kuulla hänen askeleitaan rappusissa kun hän ryki niin kovasti. Hän sylki vaatteeseen ja tarkasti sitä. Hän ei näyttänyt minulle, että hän tarkasti sitä, mutta minä tiesin sen. Kuinka monta on mennyt sillä tavalla. Pitkät työpäivät ja liian heikko ravinto. Hän katseli usein surullisesti minua ja lapsia. Pelolla mentiin maata ja pelolla noustiin ylös.

Oliko ihme, jos lapset sairastuivat, ja oliko ihme, jos he kuolivat. Oi kuinka katkeraa oli niiden kantaminen ja synnyttaminen ja kuinka katkeraa oli niiden menettäminen ja siltikin piti olla iloinen heidän kuolemastaan....."

Tuska keskeytti äidin puheen. Huoneessa ei kuulunut muuta paitsi Reban hiljainen itku. Näytti kuin olisi hän halunnut tuskan pyyhkiä pois vain tavallisella vaatteella.

Morrisin mielikuvituksessa liikkoi kaikki ne tapahtumat, mitä äitinsä oli kertonut. Hän muisti sen koston vuokratalon, jonka ovea avatessa tuli kamala löyhkä ulos ikään kuin siellä olisi ollut elukoita. Hän muisti ajan, jolloin äidillä oli kotona housuja valmistettavana niin paljon, että kun tuli huoneeseen ei voinut muuta ajatellakaan kuin housuja. Hän muisti kuinka hänen äitinsä sormet liikkuiivat, kun hän istui housukasan vieressä. Tuosta työstä hänelle maksettiin tuskin sen langan hintaa, joka niihin kului. Vanhemmat lapset istuivat hänen vierellään ja autoivat häntä.

Äiti alkoi puhumaan uudelleen. "Minä neuloin ja neuloin. Lapseni sairastuivat, heidän itkunsa loukkaasi sydäntäni, mutta minä en voinut heittää auttaa. Eräänä päivänä kun isä oli työssä, kuoli yksi lapsistamme. Minä näin että hän kuolee, sillä hänen huolensa olivat siniset, mutta minulla oli kahdeksan paria housuja, jotka minun täytyi valmistaa. Ajattelin kun saan ne valmiiksi, niin rupean häntä hoitamaan. Hän oli niin hiljaa — menin hänen luokseen, hän oli kuollut — ja niin ollen en voinut lakata työstä kuolemankaan ajaksi." Ja hän jatkoi:

"Sinä muistat Reba — kun sinä istuit pikku tuolillasi ja neuloit ja parsit. Kuinka monta kertaa herästin minä sinut ylös, vaikka sinua niin nukkutti — — — Usein ajattelin, onko minulla oikeutta laittaa lapsia maailmaan elämään täällä pimeässä nurkissa ja tekemään työtä ennen kuin voivat edes kunnollisen kävällä ja minulla ei ole heille muuta annettavaa kuin leivän kantoja ravintoksi? Silloin oli aika, jolloin vaatteet valmistettiin lasten ja naisten luista ja verestä. — Tuskan hiki valui niihin vaatteisiin."

"Oh, niitä pitkiä vuosia, yksi toisensa jälkeen! Oh niitä pitkiä vuosia....."

"Minä muistan kun isämme yhtyi unloon. Kielsin häntä. Sanoin hänelle, että hän menettäisi työnsä. Minä pelkäsin, en silloin ymmärtänyt sen paremmin."

Hän selitti minulle: "Kaupungissa on satoja ja satoja, jotka kärsivät samalla tavalla kuin mekin. Verstaas on täynnä naisia, jotka kurjuudesta kuluttavat elämänsä. Tuhansia, tuhansia siellä samalla tavalla kuin mekin. Kuka meitä auttaa, jollemme itse. Ei Mooses tule meitä päästämään näistä siteistä."

Lakko toisensa jälkeen. Toiset menivät lakonrikkuriksi sen vuoksi, kun näkivät ajaa heidän silhen. Sinä olet ajattelmaton. — Kuinka voit järjestää tällaisen joukon? Liian paljon työläisiä. Sinä joudut olemaan aina pois työstä."

"Kun isä ja pojat rupesivat tuomaan rahaa kotia ja työpäivät lyhenivät, mikä ilo! Minä olin niin iloinen! Lapset voivat mennä kouluun ja oppia jotakin."

Joskus kun kuulin lasten puhuvan

kuinka naiset ansaitsevat kaksikymmentä ja aina kolmekin kymmentä viikossa, minä ajattelin ja haaveilin. — — — Unio kasvoi ja kasvoi. Tiedätkö kuinka se kasvoi? Sadat ja tuhannet rohkeat teot veivät sitä eteen päin. Miehet ja naiset, joiden kasvot olivat epätoivoiset ja nälkäiset veivät sitä eteenpäin. Oh Jumalani! miksi nyt kaikki tämä?

Isän ei tarvinnut nähdä näitä päiviä. — Jumala on meidät kuljettanut takaisin entisiin siteisiin. Pitäähkö meidän mennä takaisin entiseen kurjuuteen. — He ovat niin voimakkaat, ja heillä ei ole sääliä. — — —

Oh, pitääkö äitien kiiruhtaa ylös lapsivuoteesta mennäkseen verstaaseen työhön ja pitääkö nuorten äitien haudata lapsensa heti niiden syntymisen jälkeen? Hän ojensi kätensä Rebaa kohti ja valkeoi: "Näetkö, voitko nähdä, kuinka naiset ja lapset kiiruhtavat työn hakuun. Voitko nähdä heidän nälkäisiä ja kalpeita kasvojaan....."

Hänen ruumiinsa retkahti taakseen tuolissa. Morris meni hänen luokseen ja rupesi häntä lohduttamaan, mutta hän työnsi Morris'en pois. Nojautui eteenpäin hakeakseen jotain lattiaalta. Näytti kuin hän olisi löytänyt sen, mitä hän etsi. Hän teki teräviä liikkeitä sormillaan, ja hänen ruumiinsa sai ankaran vapistuksen kohtauksen.

"Äiti, äiti mitä sinä teet!" itki Morris. Reba vastasi: "Etkö sinä näe, etkö tiedä, mitä hän tekee? — Hän heulod..... Hän on neulovina housuja....."

Tilaa Toveritar!

Uudista tilauksesi ajoissa, ettei keskeytystä lehden lähettämisessä tapahdu.

NAISTEN OSUUSKOTI

SAN FRANCISCO, CAL.

3627—16th St.

Telefoni: Market 3958

SAN FRANCISCO

S. S. OSASTOJEN KIRJALLISUUSKOMITEOILLE JA ASIAMIEHILLE

Mailman valvutuneet työläisnaiset viettävät taasen ensi kuun ajalla suuria valistus- ja herätysjuhlia, joissa tullaan etupäässä käsittelemään naisen osanoton tärkeyttä ja välttämättömyyttä työväenluokan vapautustelussa.

Suomalaiset, sosialistisesti valituneet naiset tässä maassa ovat jo usean vuoden ajalla ennenkin toimeenpanneet naistenpäivä-juhlia ja he luonnollisesti panevat niitä myöskin toimeen ensi kuun ajalla.

TOVERITTAREN NAISTENPÄIVÄNUMERO

ilmestyy helmikuun 15 päivänä. Toveritar esittää, että te tilaisitte tätä juhlanumeroamme jaettavaksi yleisölle vapaasti noissa juhlissa. Hinta \$3.00 sata.

Tilauksen täytyy olla sisällä helmikuun 12 päivään mennessä. Tilauslista Toverittaren Naistenpäivä-numerolle:

Toveritar, Box 99, Astoria Ore.

Lähetätkää Naistenpäivän numeroa kpl.

Tilaaaja

Osote

.....

.....

.....

.....

.....

.....